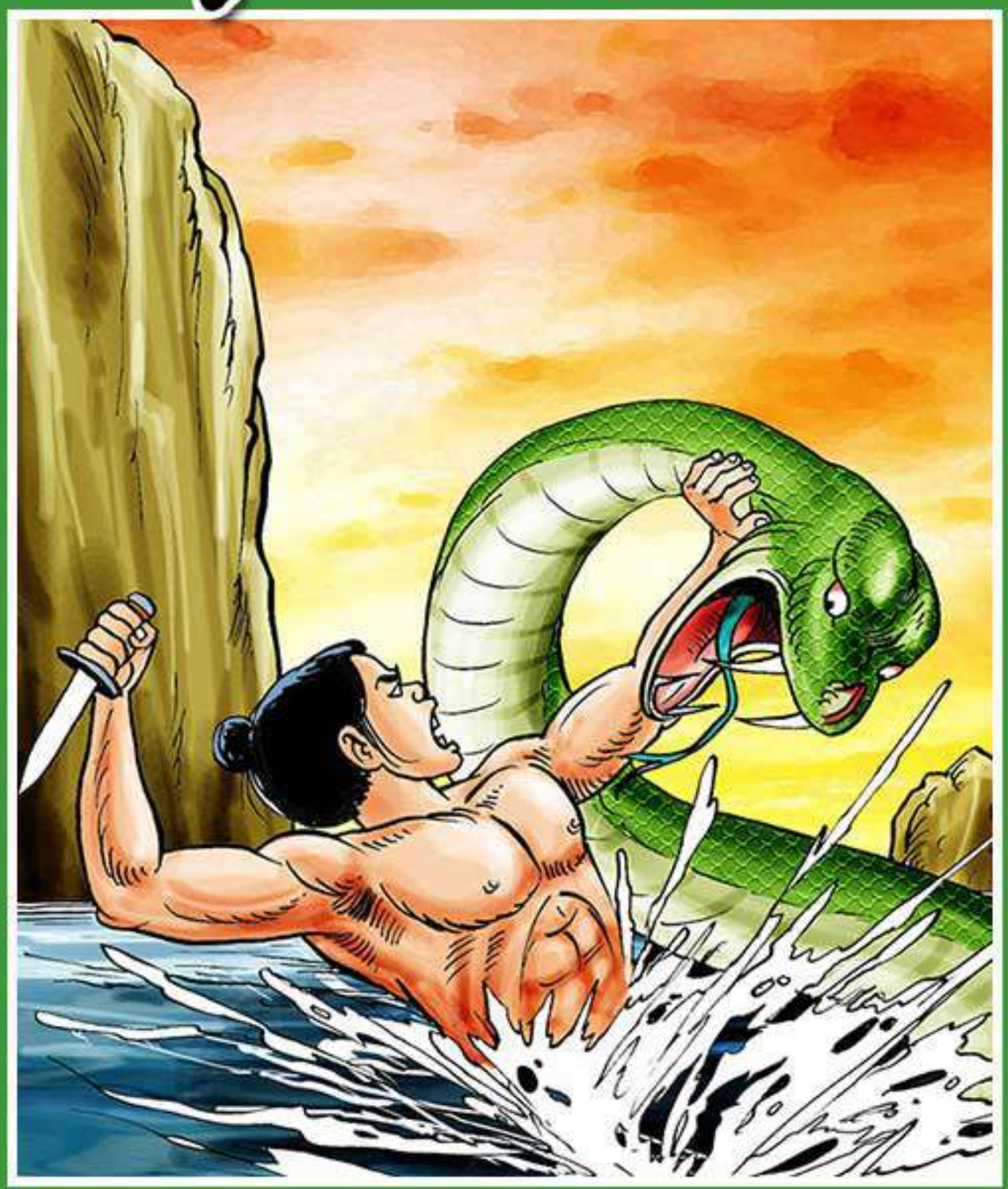
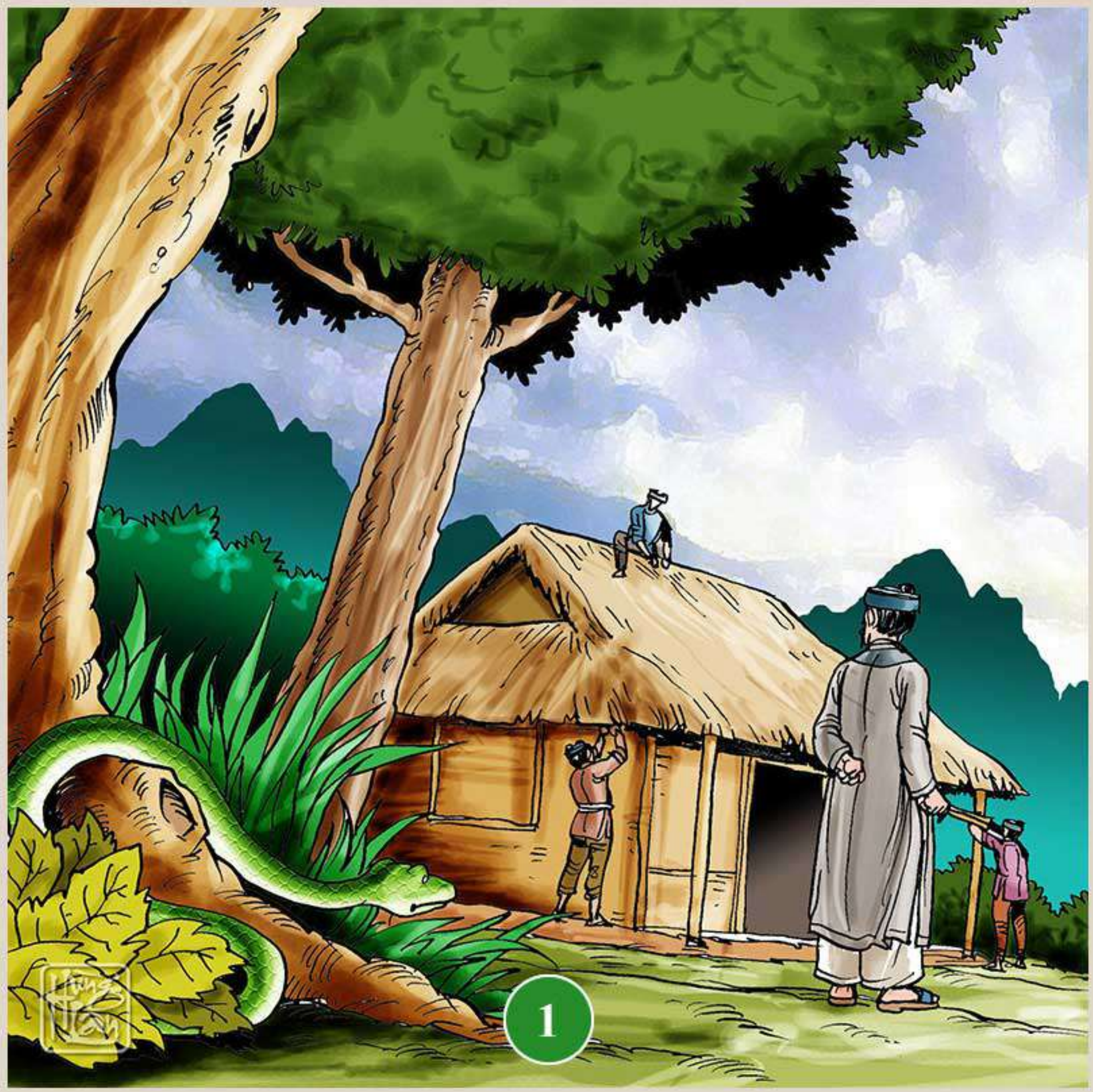
Truyện Cổ Nước Nam

Rắn Báo Oán

Tranh và lời: HÙNG LÂN

Ngày ấy, trong một gò đất mọc um tùm ở làng Nhị Khê, gọi là gò Rùa, có một con rắn mẹ sống với đàn con.

Con rắn làm tổ ở đó đã ngót gần một trăm năm, chỉ còn chờ ít lâu nữa là thành xà tinh.

Thời ấy có một ông đồ họ Nguyễn thấy đám đất gò Rùa ấy có mạch rất đẹp: trước mặt là đầm làm minh đường, sau lưng là gò làm án, ông đồ bèn xin làng cấp cho mình đám đất ấy và dựng một ngôi nhà, làm nơi tĩnh mịch dạy học.

Và thế là nhờ sự giúp sức của dân làng và số học trò thân thiết, ngôi nhà đã được dựng lên, tuy chung quanh còn um tùm nhưng ông đồ đã bắt tay vào việc dạy học.

Lũ học trò cũng không quản ngại mưa nắng, cố sức học hành chăm chỉ.

Một buổi chiều nọ, trước khi tan lớp, thầy bảo trò:

- Từ mai các con tạm nghỉ học một vài ngày để giúp thầy phát cỏ, dọn đám đất chung quanh cho gọn gàng sáng sủa.

Đêm hôm ấy, ông đồ đang ngủ thì mơ màng thấy có một người đàn bà vẻ mặt hầm hầm đến bảo:

- Này ông kia, ta ở đây nào có gây thù chuốc oán gì với ngươi mà ngươi lại toan phá nhà cửa của ta? Muốn tốt thì đừng có động đến, nếu không thì đừng có hòng ăn ngon ngủ yên với ta đâu!

Nói xong quay ngoắt trở ra.

Ông đồ giật mình tỉnh dậy thì trời cũng đã sáng, suy nghĩ mãi về giấc mộng đêm qua nhưng chẳng hiểu gì cả.

Sực nhớ hôm nay là ngày học trò mình bắt đầu phát hoang chung quanh nhà, ông cho rằng hẳn có ma quỷ gì muốn ngăn cản không cho mình tới ở nên mới chiêm bao thế.

Sợ tai vạ, ông toan bảo học trò ngừng tay, nhưng suy đi nghĩ lại, ông cho đó là mộng mị vô chừng, không việc gì phải bận tâm.

Đoạn ông chống gậy đi đến xem học trò làm việc rồi bảo:

- Các con có thấy gì lạ thì hãy báo cho thầy biết nghe không?

Đêm ấy con rắn lại báo mộng, nó hóa thành người đàn bà như hôm trước trên tay bế ba đứa con nhỏ, nhưng lần này vẻ mặt thay đổi hẳn, bà ta nói giọng khẩn khoản:

- Xin nhà thầy hoãn cho ba hôm nữa, để cho đàn con tôi cứng cáp đã rồi tôi xin đi.

Thấy người đàn bà vật nài mấy lần thì ông đồ động lòng trắc ẩn, ông liền nói:

- Được được, tôi sẵn lòng để cho nhà chị nán lại ít hôm nữa.

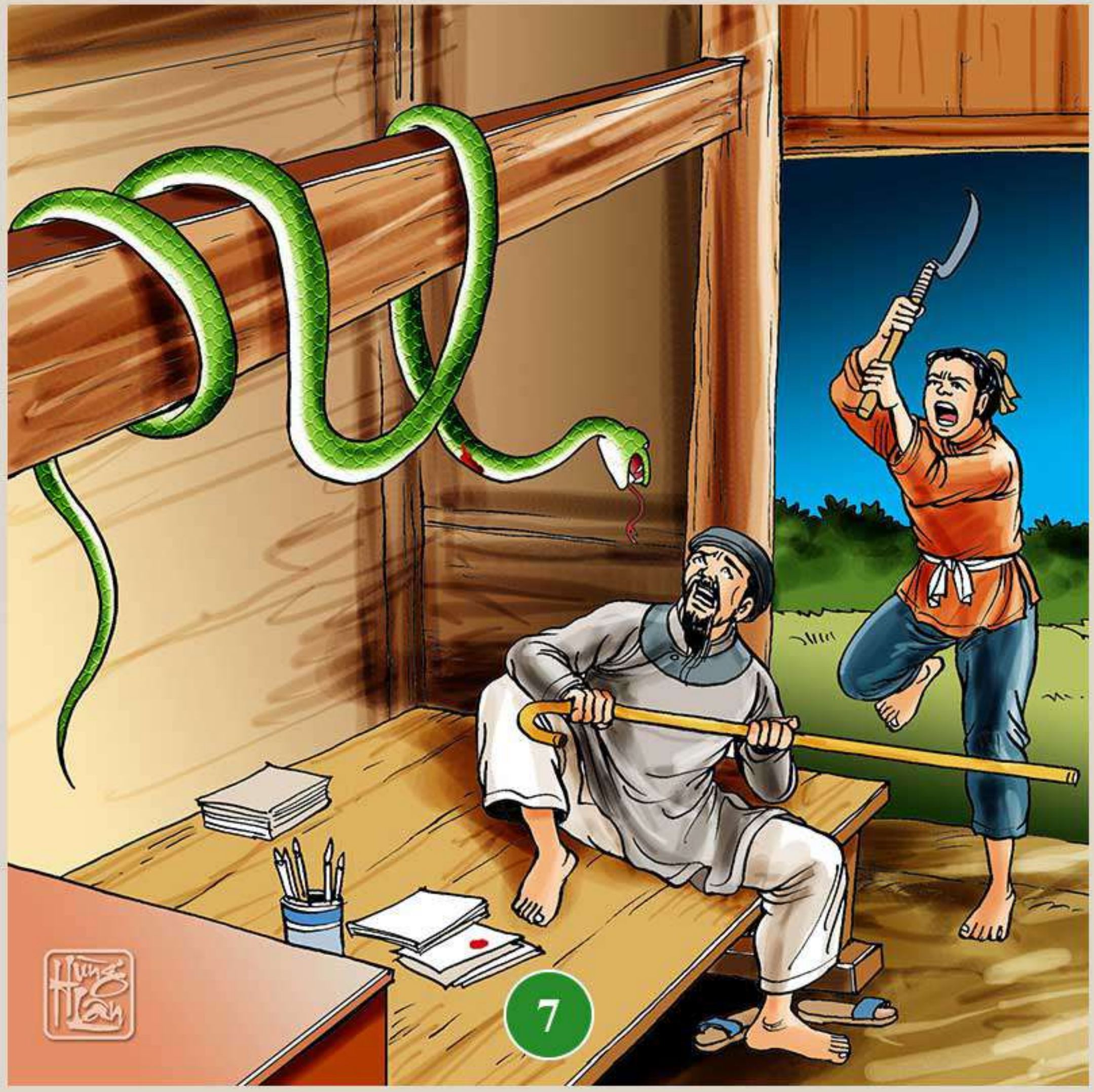
Sáng dậy, khi ông đồ đi tới đám đất đang được phát dọn thì người trưởng tràng chạy lại nói với ông:

- Tiếc quá thầy ạ, vừa rồi chúng con chém hụt một con rắn lớn, chỉ trúng một nhát, nó chạy mất rồi.

- Vậy à, chỉ có một con thôi sao?

- Dạ thưa, trong hang có ba con rắn con, chúng con giết chết cả rồi.

Ông đồ chợt hiểu ra, bèn tắc lưỡi ân hận: "Thì ra người đàn bà ấy là con rắn đã cầu khẩn ta, nhưng ta đã không cứu kịp bầy con của nó rồi..."

Con rắn mẹ tự nhiên bị chết mất cả đàn con, còn bị thương tích nặng nề thì căm giận ông đồ vô hạn, nó quyết tìm dịp báo thù.
Một tối nọ, khi ông đồ đang đọc sách trên phản thì con rắn lẻn bò trên mái tranh rồi theo cái đà ngang vòng đến sát gần chỗ ông ngồi, toan sự cắn chết.
Nhưng ông đồ vừa liếc thấy đã chụp lấy cây gậy và hô hoán cho người nhà chạy lại. Rắn mẹ hoảng hốt bỏ trốn, chỉ kịp nhỏ xuống dưới trang sách một giọt máu đỏ tươi.

Ông đồ kinh hãi nhìn lại trang sách thì thấy giọt máu thấm đến tờ thứ ba. Ông thở dài lẩm bẩm:

- Thôi rồi, chắc là nó sẽ báo oán đến đời con đời cháu ta chứ không sai đâu.

Mấy chục năm trôi qua. Con rắn năm xưa nay đã lành vết thương và trở thành xà tinh. Nhớ lại món nợ cũ, nó bèn hóa thành một người con gái rất đẹp đi tìm kẻ thù.

Lúc này ông đồ đã mất, con ông cũng lưu lạc chết ở quê người, chỉ còn lại đứa cháu tên là Nguyễn Trãi.

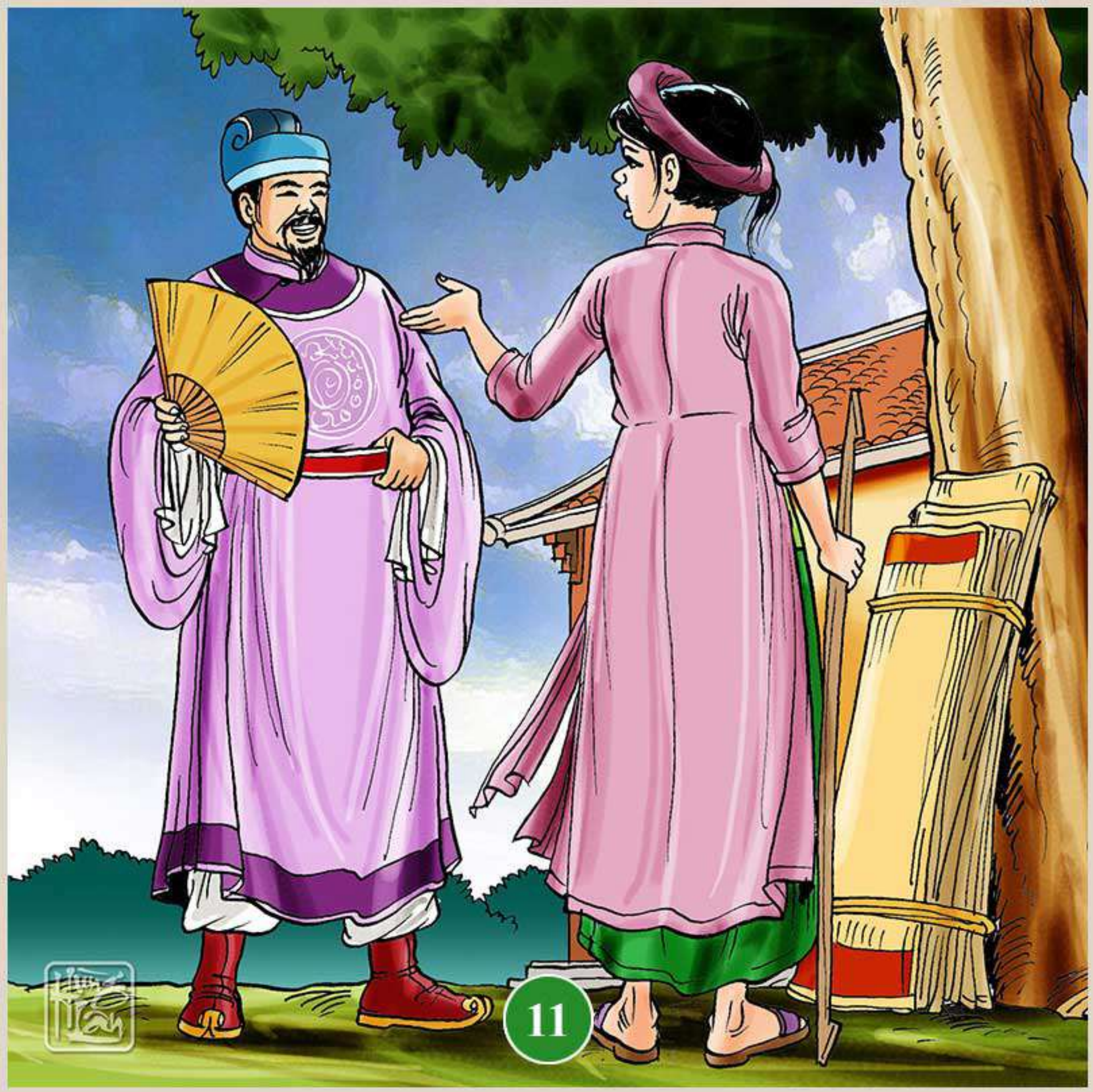
Nguyễn Trãi bấy giờ đang làm quan đại thần trong triều, chức cả quyền cao, vua quan đều trọng vọng.

Một hôm, con rắn biết tin ông đi chơi chợ ở phía ngoài thành bèn hóa thành một cô gái bán chiếu.

Khi Nguyễn Trãi vào chợ thì nhìn thấy một cô gái trẻ đặt gánh chiếu đứng đọc tờ cáo thị dán ở cổng. Ông lấy làm lạ khi thấy người con gái bán chiếu tuy ăn mặc nghèo khổ nhưng mặt mày sáng sủa, dáng điệu thanh tú, chẳng có gì là lam lũ cả.

Ông sai người lính hầu gọi nàng tới và hỏi :
- Này! Ả tên gì, con cái nhà ai mà tới đây, tại sao lại làm nghề này?
Nàng đáp :
- Thiếp tên là Nguyễn Thị Lộ, vì bố mẹ mất cả, không biết nương tựa vào ai, nên đi ở với một người làm nghề dệt chiếu.
Nguyễn Trãi hỏi tiếp :
- Vậy làm sao nàng lại biết chữ ?
- Thưa hồi còn nhỏ, cha mẹ thiếp có cho theo đòi nghiên bút...

Nguyễn Trãi thấy vậy thì vui lắm, liền xướng lên để thử nàng:

- Á ở đâu mà bán chiếu gon?
Chẳng hay chiếu ấy hết hay còn?
Xuân xanh phỏng độ bao nhiêu tuổi?
Đã có chồng chưa? Được mấy con?

Ngờ đâu cô gái liền họa ngay lại:

- Tôi ở Tây Hồ bán chiếu gon,
Cớ chi ông hỏi hết hay còn?
Xuân xanh mới độ trăng tròn lẻ.
Chồng còn chưa có, có chi con?!

Nguyễn Trãi tấm tắc khen :

- Hay lắm! Tài sắc này quả thật là thiên phú! Ta đang cần một người hầu bút nghiên, chẳng hay nàng có muốn bỏ nghề bán chiếu, về ở với ta trong phủ không ?

Biết mưu đã thành, Thị Lộ liền gật đầu.

Nguyễn Trãi đưa nàng về làm hầu gái. Càng ngày ông càng yêu vì nết, trọng vì tài.

Với ông, Thị Lộ vừa là người vợ vừa là người bạn văn chương. Sắc đẹp của nàng làm cho cả phủ phải nổi ghen.

Thị Lộ rất khôn ngoan, biết lấy lòng tất cả mọi người. Với Nguyễn Trãi thì hết sức chiều chuộng, giúp ông thảo các giấy tờ rất trôi chảy, nên ông rất yêu dấu, tiếng đồn về người hầu gái của Nguyễn Trãi chẳng mấy chốc loan đi khắp nơi.

Nhà vua nghe tiếng Thị Lộ tài sắc như thế liền buộc Nguyễn Trãi dâng luôn cho mình, Nguyễn Trãi đành phải buộc chấp nhận.

Thị Lộ lại trổ tài chiều chuộng rất mực ông vua trẻ. Càng ngày vua càng yêu mến không rời, phong cho nàng làm Nữ học sĩ.

Một hôm nọ, mẹ vua bị bệnh đau mắt rất nặng, thái y viện không có cách gì chữa khỏi, nghe tin này, Thị Lộ bèn tâu vua :

- Thiếp ngày trước ngoài việc học chữ ra còn võ vẽ đôi chút nghề y. Nếu được phép bệ hạ, hãy để thiếp thử chữa cho Hoàng thái hậu xem sao.

Vua không ngờ nữ học sĩ lại lắm tài như vậy nên thuận ngay.

Thị Lộ đến nơi, chỉ cần dùng lưỡi mình liếm vào mắt của mẹ vua, tự nhiên bệnh đau mắt của bà khỏi hẳn.

Một hôm, nhà vua bị đau lưỡi, sực nhớ tới Thị Lộ, vua bèn đòi nàng vào cung để chữa cho cho mình.

Thấy đây đúng là cơ hội thuận tiện để báo thù, nên khi được gọi đến, Thị Lộ mời tất cả ra ngoài và bảo nhà vua thè lưỡi ra để nàng chữa.

Vua nghe lời, rắn liền cắn vào lưỡi vua một cái làm vua ngã chết ngay, không kịp kêu lên một tiếng.

Triều đình lập tức bắt giam Thị Lộ và bắt giam luôn cả Nguyễn Trãi để xét xử.

Chẳng mấy chốc mà cái án giết vua đã thành. Thị Lộ bị tội trảm quyết. Khi đao phủ sắp sửa đem lên đoạn đầu đài thì nàng xin phép được tắm gội dưới sông lần chót.

Người ta đồng ý như lời nàng xin, và cho một người lính gác đi theo canh chừng, nhưng khi vừa bước xuống nước, rắn liền hiện nguyên hình và trườn xuống sông mất tích.

Quân binh liền chạy đến nhưng không còn kịp nữa, con rắn tinh đã biến mất, không để lại dấu vết gì.

Người lính gác đã để sổng nữ tù nhân liền bị bắt giam, và theo luật thì phải chết thay.

Vụ án Thị Lộ vì chính phạm trốn mất, nên búa rìu pháp luật tự nhiên giáng xuống đầu cả dòng họ nhà Nguyễn Trãi.

Theo án phạt triều đình, Nguyễn Trãi bị tru di tam tộc, bà con thân thích của ông bất kể nam nữ già trẻ, tất cả đều bị xử giảo, riêng người lính gác tù và Nguyễn Trãi thì bị hình phạt chôn sống.

Hôm thi hành bản án, người lính gác tù là kẻ chịu cực hình đầu tiên.

Khi đến lượt Nguyễn Trãi thì bất ngờ người vợ lính gác tù chạy đến gào khóc thảm thiết, đòi một hai chết theo chồng cho trọn đạo. Thấy vậy, Nguyễn Trãi liền nói với chị:

- Ta vì một người thiếp mà bị chết oan cả họ, còn chồng nàng thì lại vì ta mà bị thiệt thân. Thôi, hãy cứ coi như là số mệnh. Hãy ngửa tay ra để ta ghi lại một chút dấu tích. Sau này nếu có việc gì thì đừng quên ta...

Người đàn bà ngửa tay ra. Nguyễn Trãi bèn nhổ vào lòng bàn tay một bãi nước bọt.

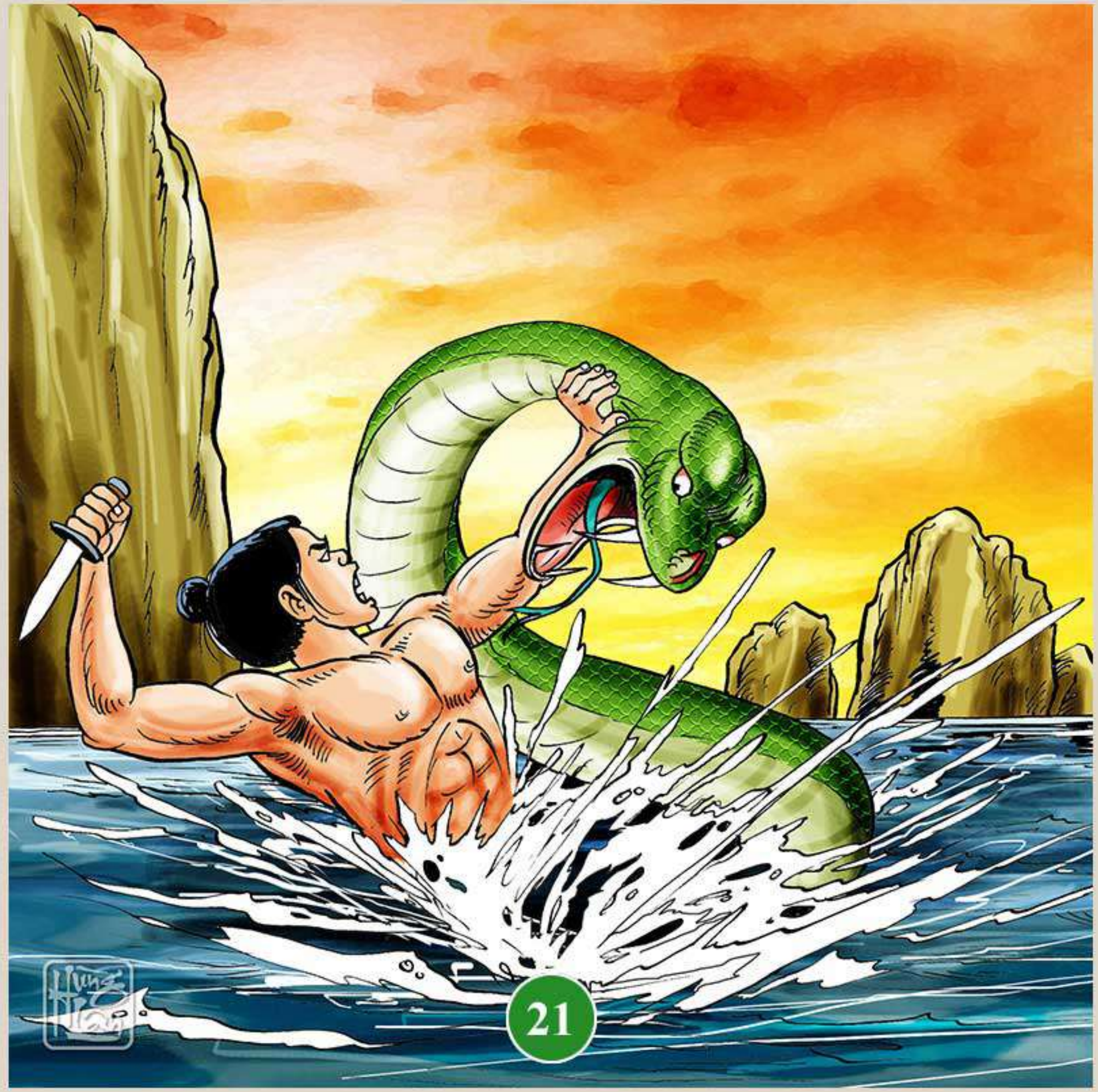
Nàng bỗng nhiên rùng mình cảm động và từ đấy có mang, sau đó sinh ra một người con trai rất khôi ngô đặt tên là Anh Vũ.
Nàng cho đó là dấu tích của vị đại thần bị chết oan, nên cố gắng lo cho con ăn học. Năm Anh Vũ hai mươi tuổi cũng là năm có lệnh ân xá cho cả nhà Nguyễn Trãi. Nàng bèn đưa con vào kinh để giải nỗi oan tầy trời của bậc công thần ngày xưa.
Vua nghe qua sự việc thì biết đây chính là dấu tích của Nguyễn Trãi nên bổ Anh Vũ làm quan. Vua còn biết Anh Vũ có tài hùng biện nên cử chàng đi sứ bên Trung Quốc.

Lại nói chuyện con rắn từ ngày báo được thù cũ thì ngao du khắp nơi. Một hôm, nghe tin dòng dõi của Nguyễn Trãi vẫn còn, lòng căm tức của nó lại bừng bừng bốc lên. Lúc thuyền sứ bộ đi qua hồ Động Đình, thì bỗng dưng mọi người thấy có một con rắn lớn đuổi theo thuyền.

Đuôi rắn quẫy sóng rất dữ làm cho thuyền tròng trành cơ hồ muốn chìm nghỉm, cả đoàn sứ bộ và thủy thủ sợ xanh mắt. Thấy vậy, Anh Vũ liền ra đứng ở mũi thuyền hét lớn:

- Rắn thần kia! Hãy để cho ta làm tròn sứ mạng của nhà vua đã. Xong việc ta sẽ về đây giãi bày ân oán.

Rắn nghe lời biến mất. Mấy tháng sau, công việc đi sứ đã xong, thuyền sứ bộ lại trên đường về ngang qua hồ Động Đình. Rắn lại hiện ra đằng mũi thuyền réo tên Anh Vũ.

Sau khi dặn dò mọi người, Anh Vũ cầm một con dao nhọn và nói với họ:

- Tôi phải xuống để báo thù cho cha tôi. Xin mọi người cẩn trọng.

Đoạn chàng cởi áo, lao thẳng xuống mặt hồ. Cả đoàn sứ bộ nhìn theo ứa nước mắt khi thấy vị chánh sứ trẻ tuổi của mình một đi không trở lại, vì máu đỏ lênh láng trào lên mặt nước bọt tung sóng vỗ, không còn thấy tăm hơi cả hai đâu cả...